

Overgenomen uit: **Begijnhofkrant nr. 24 (2009) 1**

Ruusbroec en de begijnen

Robert Stouthuysen

De begin dit jaar gewijde nieuwe bisschop van Antwerpen, Johan Bonny, heeft een doctorale dissertatie geschreven over het “*ghemeyne leven*” (de openheid naar God en de medemens) in het werk van Jan van Ruusbroec (1293-1381).

Op 2 december 1908, ruim 100 jaar geleden dus, keurde Paus Pius X het decreet goed waardoor de aloude verering van Ruusbroec werd erkend; deze erkenning staat gelijk met een officiële zaligverklaring. Hoewel Ruusbroec priester was van het aartsbisdom Mechelen-Brussel -- hij was in zijn beginperiode verbonden aan de Sint-Goedelekerk te Brussel -- heeft het aartsbisdom niets gedaan om zijn zaligverklaring te herdenken. Een deel van zijn gebeente rust in het museum van de Sint-Goedelekerk (nu Sint-Michielskathedraal), maar om hem daar te vereren, moet men toegangsgeld betalen!

Ruusbroec is een van de grootste mystici van de wereld en schrijver van geestelijk proza in de volkstaal. Hij werd sterk beïnvloed door het leven en de geschriften van de begijn Hadewijch. Hij wordt als de “vader van het Nederlandstalige proza” getypeerd, zoals de begijn Hadewijch (± 1200-1260) de “moeder van de Nederlandstalige poëzie” genoemd mag worden. Nog tijdens zijn leven werden verscheidene werken van Ruusbroec vertaald in het Latijn en later in vele Europese talen. Beroemd is de vertaling van de *Brulocht* door Maurice Maeterlinck (*L'ornement des noces spirituelles*, 1891).

Uit ombehagen over de mentaliteit van de geestelijkheid en het gedrag van de dominicanen en franciscanen verliet hij in 1343 samen met twee gezellen Brussel en vestigde zich in Groenendaal in het Zoniënwood. In 1350 koos hij voor de regel van de augustijner koorheren. Ruusbroec schreef in totaal elf traktaten en acht brieven. Tijdens zijn laatste levensjaren schreef hij *Vanden twaelf beghinen*. Geleerden als Ruusbroec voelden zich geroepen om ondeugdzame begijnen tijdig terug op het rechte pad te krijgen. Hieronder leest u een fragment uit het laatstgenoemde traktaat, waarin hij het heeft over wat goede begijnen niet zijn. De

vertaling is van L. Moereels (9 delen, 1973-1980), die het volledige werk van Ruusbroec hertaalde onder de titel *Ruusbroec hertaald*.

Robert baron Stouthuysen

Erevoorzitter De Vrienden van het Begijnhof vzw

WAT GOEDE BEGIJNEN NIET ZIJN

Wat goede begijnen niet zijn:

zie zo is de staat van goede begijnen
die zich ernstig voor de deugd inspannen,
die zoals zij van oudsher te lande waren
en ook nu nog leven in deze jaren.

Maar deze staat is erg achteruitgegaan:

dat alles heeft ontrouw gedaan!

wilt gij oprechte trouw beleven,
dan moet gij van harte God aankleven
met minne in rechte waarheid
en ongeveinsde simpelheid.

Weest zacht en nederig onder hen,
die nijdig zijn en lichtgeraakt,
die morren, schelden, vol hoogmoed
en opvliegend zijn, onverzoenbaar, onverdraaglijk,
eigenzinnig, dwars, die niemand involgen,
stuurs en zuur en rap verbolgen,
toornig, afgunstig, onuitstaanbaar,
boos en wreed en ongeduldig.

Dat is niet de staat van een begijn;
want zulken hebben van goed leven zelfs geen schijn.

Kunt gij die kwade mensen verdragen en uitstaan,
zo zal God uw leven zegenen en bijstaan.

(L. Moereels, 1980)

Jan van Ruusbroec

Vanden twaelf beghinen